

รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

The Administration Model Towards Excellence of School under The Secondary Education Service Area Office

สุรียา ห้าวหาญ¹, ธัชชัย จิตรนนท์², วีรพล สารบรรณ³

Suriya Howhan¹, Thatchai Chittranan², Weerapon Sarabun³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และ 2) เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1. การศึกษาเพื่อให้ได้องค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศ 2. การสร้างเครื่องมือและนำเครื่องมือที่จัดทำสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง 3. ประมวลสรุปองค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้จากการดำเนินการในการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 และ 2 กลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ปีการศึกษา 2556 ระดับชาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 4 โรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นและใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview) แบบสังเกต (Observation) เป็นเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ระยะที่ 2 ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ 1. สร้างร่างรูปแบบของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และ 2. นำเสนอร่างรูปแบบของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา วิเคราะห์ปรับปรุงและสรุปข้อคิดเห็น

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 จังหวัดหนองคาย

¹ M.Ed. Educational Administration Faculty of Education, Mahasarakham University

² Educational Administration Faculty of Education, Mahasarakham University

³ The Elementary Education Service Area Office 1, NongKhai Province

ข้อวิจารณ์ และข้อเสนอแนะ เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม ถูกต้อง เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและสรุปรูปแบบที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขที่สมบูรณ์นำเสนอต่อไป โดยทำการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบกึ่งอนันต์และใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) เป็นเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผู้บริหาร 2) ครู 3) นักเรียน 4) แหล่งเรียนรู้ 5) การบริหารจัดการ 6) เครือข่ายร่วมพัฒนา และ 7) การพัฒนาระบบสารสนเทศ 2. รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบที่สำคัญ ซึ่งมีความเหมาะสม ถูกต้อง เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

คำสำคัญ: องค์ประกอบและตัวชี้วัด การบริหารสู่ความเป็นเลิศ

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study the factor and indicator of the administration model towards excellence of school under the secondary education service area office, and 2) present the administration model towards excellence of school under the secondary education service area office. The research procedures consisted of 2 stages. The first stage there were 3 steps as follow: 1) Study the factor and indicator of the administration model towards excellence of school. 2) Make and use the instrument, and 3) Summarize the factor and indicator of the administration model towards excellence of school under the secondary education service area office. The samples consisted of 4 schools from OBEC AWARDS THAILAND 2013 as follow: 1 small school, 1 middle school, 1 large school and 1 extra large school, the respondents were executives totally 7 persons by using the multistage random sampling technique. The research instruments were document analysis, the unstructured interview and Observation. The statistics in analyzing the data were frequency and percentage. The second stage there were 2 steps as follow: 1) Make the administration model towards excellence of school under the secondary education service area office, and 2) Present the administration model towards excellence of school under the secondary education service area office by collecting data from 5 connoisseurship by the snowball sampling technique and using the structure interview as an instrument. The statistics in analyzing the data were frequency and percentage.

The research findings revealed that: 1. The factor of the administration model towards excellence of school under the secondary education service area office includes 7 components which were executive, instructor, learner, wisdom, management, collaboration networks, and information system development. 2. The administration model towards excellence of school under the secondary education service area office is the model which includes 7 components which was found appropriate, accurate, possible, and useful, accordance with the research conceptual frameworks.

Keywords: factor and indicator, the administration model towards excellence of school

บทนำ

การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นก้าวแรกของความพยายามที่จะลดความไม่เท่าเทียมกันของมนุษย์ที่ส่งผลต่อบุคคลหลากหลายกลุ่ม ทั้งสตรี เด็ก ชาวชนบท คนยากจนในเมือง กลุ่มชาติพันธุ์ ชนกลุ่มน้อยด้อยโอกาส และเด็กเป็นจำนวนล้านๆ คนที่ขาดโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนและไม่มีการทำ ประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญต่อการศึกษาระดับพื้นฐานของประชาชนเพื่อเป็นฐานของการพัฒนา โดยเฉพาะฐานการสร้างความสามารถในการแข่งขันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมเทคโนโลยี และการสื่อสาร ที่นับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ แต่ละประเทศจึงให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเท่าเทียมและโอกาสในการได้รับการศึกษาของประชาชน ในชาติให้มากขึ้นตามดัชนีความเจริญเติบโตของประเทศ การบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สนองตอบความต้องการของประเทศและประชาชนที่มีประสิทธิภาพ คุณภาพ เป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม จึงเป็นความจำเป็นที่แต่ละประเทศต่างคำนึงถึงและมุ่งมั่นเพื่อความสำเร็จ และสานต่อการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นตามทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาการบริหารจัดการ

สถานศึกษาให้มีความอิสระ คล่องตัว และมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2555: 2)

ดังนั้น สถานศึกษาจึงเป็นแหล่งศึกษา ซึ่งให้บริการทางการศึกษาที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาต้องมีความสนใจ เป้าหมายในการพัฒนาการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งต้องมีการวางแผน การปฏิบัติการ ประเมินผลและนำผลไปปรับปรุงพัฒนา เพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน สถานศึกษาจึงต้องมีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผลมีศักยภาพรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากรัฐได้อย่างแท้จริงทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปจากความสำคัญและความจำเป็นของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2556: 1-12)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความ

สนใจศึกษาถึงการสร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อให้ได้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน และประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการและความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ให้บริการทางการศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
2. เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ปีการศึกษา 2556 ระดับชาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถานศึกษายอดเยี่ยมประเภทมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ในด้านวิชาการ ด้านบริหารจัดการและด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ชนะเลิศระดับเหรียญทองหรือระดับเหรียญทองหรือระดับเหรียญเงิน จำนวน 11 โรงเรียน รวม 38 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการ

สถานศึกษา โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้น (Multistage Random Sampling) (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2555: 59) ตามสัดส่วนจำนวนผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการ จำนวน 4 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 1 โรงเรียน และได้โรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 1 โรงเรียน รวม 7 คน

ระยะที่ 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหรือที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นเลิศ จำนวน 5 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบก้อนหิมะ (Snowball Sampling) ซึ่งใช้กรณีตัวอย่างที่มีลักษณะพิเศษ มีเงื่อนไขหรือความชำนาญพิเศษ (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2555: 54)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1

1. แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview) ใช้เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและข้อวิจารณ์อื่น ๆ ของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ปีการศึกษา 2556 ระดับชาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถานศึกษายอดเยี่ยมประเภทมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ในด้านวิชาการ ด้านบริหารจัดการ

และด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียน การสอน ขณะเลิศระดับเหรียญทองหรือระดับ เหรียญทองหรือระดับเหรียญเงิน

2. แบบสังเกต (Observation) ใช้เพื่อ สังเกตการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนและ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู โดยเน้น สังเกตแบบแผนพฤติกรรมที่เป็นวิถีชีวิตประจำ วันของบุคลากรในสถานศึกษา การมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างกันของบุคลากร รวมทั้งสภาพบริบททั่วไป ของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสู่ความ เป็นเลิศของสถานศึกษา

ระยะที่ 2

แบบตรวจสอบรายการ (Check list) ใช้ เพื่อตรวจสอบและสร้างรูปแบบที่เหมาะสมโดยวิธี อ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) จำนวน 5 คน โดยแบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เพื่อตรวจสอบรายการ (Check list) เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความ เหมาะสม ความเป็นไปได้และประโยชน์ของการนำ รูปแบบไปใช้

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) เกี่ยวกับความถูกต้อง ความเหมาะสมความเป็นไปได้ และการนำไปใช้ ประโยชน์และข้อวิจารณ์อื่นๆ

ขั้นตอนการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้ วัดของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่ข้อค้นพบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ รูปแบบ การ พัฒนารูปแบบและองค์การสู่ความเป็นเลิศ มา สังเคราะห์เนื้อหา (Content synthesis) เพื่อสรุป เป็นกรอบแนวคิดขององค์ประกอบและตัวชี้วัด

การบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา แล้ว นำมาสร้างเป็นประเด็น ข้อคำถามของการ สัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructure interview) และแบบสังเกต (Observation)

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบสัมภาษณ์และ แบบสังเกตให้สมบูรณ์และนำแบบสัมภาษณ์และ แบบสังเกตที่จัดทำสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่ม ตัวอย่างจากโรงเรียนที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ปีการศึกษา 2556 ระดับชาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อให้ได้ องค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารสู่ความเป็น เลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการการ สัมภาษณ์แบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive interview)

ขั้นตอนที่ 3 ประมวลสรุปองค์ประกอบ และตัวชี้วัดการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถาน ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้จากการดำเนินการในการวิจัยใน ขั้นตอนที่ 1 และ 2

ระยะที่ 2 สร้างและนำเสนอร่างรูปแบบ ของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 สร้างและนำเสนอร่างรูปแบบ ของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งที่ผู้วิจัยได้สร้างจากข้อมูล ทั้งหมด ซึ่งได้จากการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ปรับปรุงและนำ เสนอรูปแบบในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำสรุปข้อคิด เห็น ข้อวิจารณ์ และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาปรับปรุง เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ ประโยชน์ได้ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและ

สรุปรูปแบบที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขที่สมบูรณ์
เสนอเป็นคู่มือ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1

ในการจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์
ข้อมูลในระยะที่ 1 มีดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์
ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้การวิเคราะห์
ข้อมูลด้วยค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ
(Percentage)

ระยะที่ 2

ในการจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์
ข้อมูลในระยะที่ 2 มีดังนี้

1. การวิเคราะห์ความเป็นไปได้และการ
สร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็น
เลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษามัธยมศึกษา ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และ
ค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความ
เหมาะสมของรูปแบบของการบริหารสถานศึกษา
สู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์
ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุป
ผลการวิจัยตามความมุ่งหมายของการวิจัยได้ดังนี้

1. องค์กรประกอบและตัวชี้วัดของการ
บริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งได้
จากวิธีการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยทั้งใน
ประเทศและต่างประเทศ

ข้อค้นพบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับ รูปแบบ

การพัฒนา รูปแบบและองค์การสู่ความเป็นเลิศ
และเอกสารการประเมินที่เกี่ยวกับองค์ประกอบ
และตัวชี้วัดการประเมิน โรงเรียนเพื่อรับรางวัล
พระราชทาน โรงเรียนในฝัน โรงเรียนเทียบเคียง
มาตรฐานสากลและรางวัลคุณภาพแห่งชาติไทย
และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้อำนวยการ
สถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จาก
โรงเรียนที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC
AWARDS) ปีการศึกษา 2556 ระดับชาติ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาค
ตะวันออกเฉยงเหนือ ตามขนาดของโรงเรียน ได้
โรงเรียนขนาดเล็ก 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียน
โนนศิลาพิทยาคม โรงเรียนขนาดกลาง ได้แก่
โรงเรียนพระซองสามัคคีวิทยา และโรงเรียน
ขนาดใหญ่ ได้แก่ โรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคมและ
โรงเรียนบรบือ ผู้วิจัยพบว่า องค์ประกอบและ
ตัวชี้วัดที่สามารถนำมาเป็นองค์ประกอบของ
รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผู้บริหาร
2) ครู 3) นักเรียน 4) แหล่งเรียนรู้ 5) การบริหาร
จัดการ 6) เครือข่ายร่วมพัฒนา และ 7) การพัฒนา
ระบบสารสนเทศ ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบสามารถ
อธิบายด้วยตัวชี้วัดดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 “ผู้บริหาร” ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด คือ

1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์
2. มีความรู้ความสามารถในงานวิชาการ
และการบริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 “ครู” ประกอบด้วย 5
ตัวชี้วัด คือ

1. ครูต้องมีทักษะในการจัดการเรียนการสอน
อย่างมีประสิทธิภาพ
2. มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอและ

ใช้วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3. สามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร

4. รู้จักใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ในการจัดการเรียนรู้

5. ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการสืบค้นข้อมูลจากสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

องค์ประกอบที่ 3 “นักเรียน” ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด คือ

1. นักเรียนมีความรู้ ความสามารถรอบด้านหรือมีความสามารถพิเศษและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมผ่านการประเมินในระดับชาติ

2. สามารถใช้ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่นๆ ในการสื่อสาร ได้ดี

3. มีคุณธรรม จริยธรรม

4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำความรู้และเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการให้สำเร็จอย่างเหมาะสม

5. มีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาไทยและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ชนบธรรมเนียมประเพณีทั้งของไทยและนาๆ ชาติ

องค์ประกอบที่ 4 “แหล่งเรียนรู้” ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ

1. บริเวณอาคารสถานที่ รวมถึงห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้ สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย บรรยากาศอบอุ่นและส่งเสริมให้นักเรียนอยากมาเรียน รักโรงเรียน

2. ห้องสมุดมีสภาพแวดล้อม บรรยากาศเอื้อต่อการใช้บริการ มีปริมาณหนังสือ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพียงพอเหมาะสมและมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน การเรียนรู้และการค้นคว้าอย่างหลากหลาย

3. มีห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์มีลติมีเดีย ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย

4. เน้นความเป็นเลิศของนักเรียนตามกลุ่มสาระอย่างเพียงพอและสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้และสืบค้นข้อมูลอย่างรวดเร็ว

องค์ประกอบที่ 5 “การบริหารจัดการ” ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ

1. ดำเนินการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

2. ประสานความช่วยเหลือและหรือได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากบุคลากร สถาบัน หน่วยงานด้านการศึกษา

3. สามารถแสวงหา ระดมทรัพยากรด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศในการจัดการศึกษา โดยสามารถบริหารจัดการได้อย่างคล่องตัวตามสภาพ

4. นำวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศมาใช้ในการบริหารจัดการครอบคลุมภารกิจทุกด้านของโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 6 “เครือข่ายร่วมพัฒนา” ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด คือ

1. มีเครือข่ายสนับสนุนจาก สมาคม ชมรม สถาบันอุดมศึกษาและองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

2. มีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับเดียวกันเป็นเครือข่ายร่วมพัฒนาทุกๆ ระดับ

3. สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรในการให้ความรู้และบริการชุมชน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

องค์ประกอบที่ 7 “การพัฒนาาระบบสารสนเทศ” ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ

1. มีการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ พื้นฐานที่ครอบคลุมและสมบูรณ์
2. จัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ทันสมัย ทันต่อการใช้งาน
3. นำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน
4. เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับกิจกรรมในสถานศึกษาและผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยยังพบอีกว่า กระบวนการดำเนินการที่สามารถนำไปสู่ความเป็นเลิศในการบริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) และ 2) วงจรคุณภาพ DEMMING (PDCA, Plan-Do-Check-Act) ได้จากวิธีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จากโรงเรียนที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ปีการศึกษา 2556 ระดับชาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามขนาดของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนโนนศิลาพิทยาคม โรงเรียนขนาดกลาง ได้แก่ โรงเรียนพระซองสามัคคีวิทยา และโรงเรียนขนาดใหญ่ ได้แก่ โรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคมและโรงเรียนบรบือ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเป็นการวิเคราะห์สภาพองค์การ หรือหน่วยงานในปัจจุบัน

เพื่อค้นหาจุดแข็งจุดอ่อน โอกาส อุปสรรค หรือสิ่งทีอาจเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงาน ผู้สภาพที่ต้องการในอนาคต SWOT

จุดแข็ง (S - Strengths) เป็นการวิเคราะห์ที่ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ในองค์กรนั้นเองว่าปัจจัยใดภายในองค์กรที่เป็นข้อได้เปรียบหรือจุดเด่นที่องค์กรควรนำมาใช้ในการพัฒนาองค์กรได้ และควรดำรงไว้เพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร

จุดอ่อน (W - Weaknesses) เป็นการวิเคราะห์ที่ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ในองค์กรจากมุมมองว่าปัจจัยใดภายในองค์กรที่เป็นจุดด้อย ข้อเสียเปรียบที่องค์กรควรปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือขจัดให้หมดไป อันจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร

โอกาส (O - Opportunities) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกองค์กรว่าปัจจัยใดที่สามารถส่งผลประโยชน์ ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินการขององค์กรในระดับมหภาค และองค์กรสามารถฉกฉวยข้อดีเหล่านี้มาเสริมสร้างให้ หน่วยงานเข้มแข็งขึ้นได้

อุปสรรค (T - Threats) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกองค์กรว่าปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบในระดับมหภาคในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งองค์กรจำเป็นต้องหลีกเลี่ยงหรือปรับสภาพองค์กรให้มีความแข็งแกร่งพร้อมที่จะเผชิญแรงกระแทกดังกล่าวได้

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ DEMMING (PDCA, Plan-Do-Check-Act)

P - Plan วางแผน โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ และตั้งเป้าหมาย กำหนดขั้นตอนวิธีการ และระยะเวลา จัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นทั้งในด้านบุคคล เครื่องมืองบประมาณ

D - Do ปฏิบัติ โดยการทำความเข้าใจ และลงมือปฏิบัติตามแผน

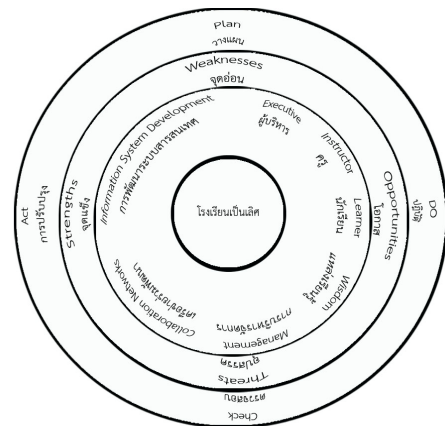
C - Check ตรวจสอบ เพื่อติดตามความคืบหน้า และดูผลสำเร็จของงานเมื่อเทียบกับแผน

A - Act ปรับปรุงการดำเนินการให้เหมาะสม หากการปฏิบัติเป็นที่น่าพอใจ ก็จัดให้เป็นมาตรฐาน เพื่อเป็นแนวทางให้ปฏิบัติต่อไป หากการปฏิบัติมีข้อควรปรับปรุง ให้กำหนดวิธีการปรับปรุงต่อไป

2. สร้างร่างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผู้บริหาร 2) ครู 3) นักเรียน 4) แหล่งเรียนรู้ 5) การบริหารจัดการ 6) เครือข่ายร่วมพัฒนา และ 7) การพัฒนาระบบสารสนเทศและแนวปฏิบัติที่สามารถนำไปสู่ความเป็นเลิศในการบริหารของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) และ 2) วงจรคุณภาพ DEMMING (PDCA, Plan-Do-Check-Act)

3. นำเสนอร่างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งได้จากการพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้องและการนำไปใช้ประโยชน์ของร่างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยใช้วิธีอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) จำนวน 5 คน และใช้วิธีสัมภาษณ์แบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive interview) โดยมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบหลักจำนวน 7 องค์ประกอบ คือ 1) ผู้บริหาร 2) ครู 3) นักเรียน 4) แหล่งเรียนรู้ 5) การบริหารจัดการ

6) เครือข่ายร่วมพัฒนา และ 7) การพัฒนาระบบสารสนเทศ และแนวปฏิบัติที่สามารถนำไปสู่ความเป็นเลิศในการบริหารของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) และ 2) วงจรคุณภาพ DEMMING (PDCA, Plan-Do-Check-Act) ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมเป็นไปได้ ถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานจริงของโรงเรียนสำหรับประเทศไทยได้ซึ่งสามารถแสดงเป็นภาพประกอบภาพที่ 1 ของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาได้ดังนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และสามารถนำมาอภิปรายผลตามความมุ่งหมายของการวิจัยได้ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีองค์

ประกอบหลักที่สำคัญ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผู้บริหาร 2) ครู 3) นักเรียน 4) แหล่งเรียนรู้ 5) การบริหารจัดการ 6) เครือข่ายร่วมพัฒนา และ 7) การพัฒนาระบบสารสนเทศ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสถานศึกษาเป็นแหล่งศึกษาซึ่งให้บริการทางการศึกษาที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาต้องมีความสนใจ เป้าหมายในการพัฒนาการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน สถานศึกษาจึงต้องมีการบริหารงานที่มีคุณภาพและศักยภาพรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากรัฐได้อย่างแท้จริงสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการศึกษาไทยให้พร้อมสำหรับการแข่งขันในเวทีโลก และกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มอายุได้รับบริการการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องซึ่งจำเป็นต้องสร้างและพัฒนาให้คนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสามารถ มีทักษะ ความถนัด ความชำนาญพร้อมจะขับเคลื่อนและยกระดับการพัฒนาประเทศสู่การเป็นประเทศพัฒนาในระดับที่สูงขึ้น เพื่อเป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคโลกาภิวัตน์และการแข่งขันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและการสื่อสาร ที่นับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ดังผลการวิจัยที่ได้ทั้ง 7 องค์ประกอบ ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันในเรื่องของลำดับความสำคัญขององค์ประกอบตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยอาจมาจากความแตกต่างของบริบทในเรื่องทรัพยากร ความต้องการในการพัฒนา และการให้ความสำคัญของรูปแบบในกระบวนการบริหาร แต่โดยภาพรวมก็ยัง

มีความคิดเห็นที่ตรงกันใน 7 องค์ประกอบข้างต้น โดยมีความสอดคล้องกับ Shannon & Bylsma (2007: 322) ในด้านเป้าหมายร่วมที่ชัดเจน (a clear & share focus) มีมาตรฐาน และความคาดหวังต่อนักเรียนทุกคนสูง (high standard & expectation for all students) มีความเป็นผู้นำโรงเรียนที่มีประสิทธิผล (Effective school leadership) มีความร่วมมือและการสื่อสารในระดับสูง (high levels of collaboration & communication) จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ (a supportive learning environment) และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนอยู่ในระดับสูง (high levels of family & community involvement) และยังคงสอดคล้องกับการศึกษาของ Brown (1998: 321) ในด้านภาวะผู้นำของโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียนผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนและการมีส่วนร่วมของชุมชน และยังคงสอดคล้องกับการศึกษาของ Buytendijk (2006: 295) ในด้านมีการตั้งเป้าหมายที่ท้าทายและแสวงหาแนวทางในการบรรลุเป้าหมายนั้น (setting ambitious targets and achieving them) อีกทั้งยังสอดคล้องกับสมยงค์ แก้วสุพรรณ (2552: 25-31) เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ในด้าน ผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับการศึกษาของอัจฉรา คหิณฑพงศ์ (2555: 218-220) ในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาทั้ง 7 องค์ประกอบมีความเหมาะสมตามคุณลักษณะของแต่ละองค์ประกอบที่อธิบายได้ตามเหตุผลข้างต้น

2. รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จากการค้นพบรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 7 องค์ประกอบคือ 1) ผู้บริหาร 2) ครู 3) นักเรียน 4) แหล่งเรียนรู้ 5) การบริหารจัดการ 6) เครือข่ายร่วมพัฒนา และ 7) การพัฒนาระบบสารสนเทศ ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ว่า

1) ผู้บริหาร เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากคุณภาพของสถานศึกษาเป็นประเด็นปัญหาหนึ่งที่สังคมไทยกำลังให้ความสำคัญ กระทรวงศึกษาธิการกำลังพยายามที่จะปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษาด้วยการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพโรงเรียน และเพื่อหาแนวทางหรือวิธีการแก้ไขวิกฤตในเรื่องคุณภาพการศึกษาโดยรวม ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสถานศึกษาคือผู้บริหารนั่นเอง ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถในงานวิชาการและการบริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Grady (1992: 17-24) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำต้องมีความคิดริเริ่ม ในด้านภาวะผู้นำต้องมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ชอบทำสิ่งใหม่ๆ เป็นผู้รักการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการจูงใจ กระตุ้นให้ผู้อื่นมีการเปลี่ยนแปลงได้ต้องมีการเรียนรู้การเป็นผู้นำในการตัดสินใจ การปกครองโดยผู้อื่นมีส่วนร่วม สร้างเครือข่าย และการจัดรูปองค์กร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Davis (2010: 121-126) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของครูใหญ่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิผล ในด้าน

ของพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของครูใหญ่มีความสัมพันธ์สูงกับประสิทธิผลของโรงเรียน และยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ Kinkade (1996: 442) พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นการบริหารที่ตีรูปแบบหนึ่งแต่มีผลต่อภาวะผู้นำของโรงเรียน วัฒนธรรมของโรงเรียนมีอิทธิพลสูงต่อความสำเร็จของโรงเรียน ความสอดคล้องกันระหว่างโครงสร้างที่เป็นทางการ ภาวะผู้นำและองค์ประกอบอื่นๆ ของการปรับโครงสร้างมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของโรงเรียนสูง ความสำเร็จของการปฏิรูปเป็นผลลัพธ์ของการมีปฏิสัมพันธ์อย่างเป็นพลวัตระหว่างโครงสร้างที่เป็นทางการ ภาวะผู้นำและวัฒนธรรม สิ่งที่ต้องคำนึงมากที่สุดในการใช้การบริหารรูปแบบนี้คือต้องพยายามประสานและเชื่อมโยงภาวะผู้นำของโรงเรียนเข้ากับวัฒนธรรมของโรงเรียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Blasé (2000: 109) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผลเกี่ยวกับการส่งเสริมการสอนและการเรียนรู้ในโรงเรียนโดยใช้มิติการมองของครู ซึ่งพบว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล มีลักษณะพิเศษ 2 อย่างคือ การพูดคุยกับครูเพื่อส่งเสริมการมีปฏิริยาย้อนกลับและการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

2) ครู เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันมีการกล่าวถึงกันมาก เรื่องคุณภาพนักเรียนซึ่งเป็นเสมือนกระแจะงาที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของครูแม้ว่าการพัฒนานักเรียนให้เกิดคุณภาพสูงสุดจะมีปัจจัยหลายประการ ทั้งความพร้อมของนักเรียน ความพร้อมของครู สภาพแวดล้อมรอบตัว สังคม และประเทศชาติ รวมถึงการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้นครูต้องมีทักษะใน

การจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอและใช้วิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถใช้ ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร อีกทั้งต้องรู้จัก ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ในการจัดการเรียนรู้ ประกอบกับให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการสืบค้น ข้อมูลจากสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของพริ้มเพรา วราพันธ์ พิพิธ (2556: 211-223) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อความเป็นเลิศของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น พบว่า จุดเด่นที่สำคัญ คือ มีอำนาจตาม กฎหมายในการจัดการศึกษาครอบคลุมทุกระดับ การกำหนดภาระงานในสถานศึกษามีกฎหมาย รองรับอย่างชัดเจนส่งเสริมให้บุคลากรเรียนต่อ ในระดับสูงขึ้น มีนโยบายการสร้างค่านิยมของ บุคลากรในสถานศึกษา สนับสนุนให้มีระบบการ เรียนการสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์จุดต่อที่สำคัญ คือ ขาดการนโยบายนโยบายที่เป็นรูปธรรมขาด ระบบการบริหารจัดการที่ดี การสรรหาบุคคลเข้า ปฏิบัติงานยังไม่มีประสิทธิภาพ ขาดความชัดเจน ในการกำหนดวัฒนธรรมองค์กร การไม่พร้อม ในการใช้เทคโนโลยีของครู โอกาสที่สำคัญ คือ มีกฎหมายการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา มีขอบเขตความรับผิดชอบต่อกลุ่มเป้าหมายชัดเจน มีนโยบายการให้ทุนพัฒนาบุคลากรโดยทำ MOU กับมหาวิทยาลัยในการพัฒนาบุคลากรสถานศึกษา เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและ อนุรักษ์วัฒนธรรม บริบทสถานศึกษาเป็นสังคม กึ่งเมืองและสังคมเมือง ภาวะคุกคามที่สำคัญ คือ มีกฎ ระเบียบ หรือกฎหมายที่เป็นอุปสรรค ต่อการบริหาร บทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษา ไม่ชัดเจน ความไม่พร้อมของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทัศนคติ แบบอนุรักษ์นิยมปฏิเสธหรือต่อต้านเทคโนโลยี มีข้อเสนอแนะแนวทางของนโยบายที่สำคัญ คือ

ควรส่งเสริมการจัดรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นแบบบูรณาการที่เน้นการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ส่งเสริมสนับสนุนให้สถาน ศึกษาในสังกัดให้ความสำคัญกับการวางแผน พัฒนาสถานศึกษากระจายอำนาจการสรรหา บุคลากรเข้าปฏิบัติงานไปยังสถานศึกษา สร้าง วัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีมา ใช้เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และมีข้อเสนอแนะกลไกของนโยบายที่สำคัญ คือ สร้างความเข้ม แข็งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัด หลักสูตรการศึกษาในระบบให้มีโปรแกรมอย่าง หลากหลายมีแผนพัฒนาศักยภาพและวิชาชีพของ บุคลากรอย่างเป็นระบบ สร้างวัฒนธรรมท้องถิ่น ให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดตั้งศูนย์พัฒนา ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมสำหรับเป็นแหล่ง เรียนรู้ อบรม และพัฒนาการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับแนวโน้มหรือกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการ ศึกษาในศตวรรษที่ 21 และควรจัดตั้งกรมการ ศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการ เฉพาะ และยังคงสอดคล้องกับพันธกิจ เรือนทอง (2550: 162-174) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบ การบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ในด้าน เน้นการเรียนการสอน การสอนที่มีวัตถุประสงค์ มีความคาดหวังต่อนักเรียนสูง รูปแบบการบริหาร โรงเรียนที่มีประสิทธิผล เป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 8 องค์ประกอบ ซึ่งมีความเหมาะสมถูกต้อง เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎี ของการวิจัยเช่นเดียวกัน แล้วยังสอดคล้องกับทรง พูล เจริญคำ (2552: 293-295) ซึ่งได้ศึกษาวิจัย เกี่ยวกับรูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ในด้านครูและบุคลากรทางการ ศึกษา

3) นักเรียน เป็นองค์ประกอบที่มีความ

สำคัญต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนเพื่อความเป็นเลิศทางความรู้ความสามารถและตอบสนองความถนัดความสนใจของผู้เรียนแล้ว โรงเรียนจำเป็นต้องเสริมสร้างสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เพื่อให้ได้ใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ในการพัฒนาตนเอง มีทักษะการดำรงชีวิตและเป็นสมาชิกที่มีคุณค่าและรับผิดชอบต่อสังคม การเสริมสร้างสมรรถนะที่จำเป็นในการเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้เป็นเยาวชนที่พร้อมเป็นพลโลกในอนาคต มีประเด็นที่สำคัญ คือนักเรียนเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถรอบด้านหรือมีความสามารถพิเศษ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมผ่านการประเมินในระดับชาติ อีกทั้งสามารถใช้ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ในการสื่อสารได้ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำความรู้และเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการให้สำเร็จอย่างเหมาะสม มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาไทยและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีทั้งของไทยและนานาชาติ ซึ่งสอดคล้องกับทรงพล เจริญคำ (2552: 293-295) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านปัจจัยนักเรียน แล้วยังสอดคล้องกับ สมยงค์ แก้วสุพรรณ (2552: 25-31) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ในด้านนักเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับวิภาวดี ชิวะผลาบุรณ์ (2553: 100-141) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขตกรุงเทพมหานครใน

ระดับผู้เรียน พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการด้านผู้เรียนได้รับอิทธิพลจากแรงจูงใจในการเรียน (.50) ทักษะคิดต่อโรงเรียน (.17) ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (.33) ความภาคภูมิใจในตนเอง (.12) และพฤติกรรมการเรียน (.13) ซึ่งตัวแปรทั้งหมดรวมกันอธิบายประสิทธิผลของการบริหารวิชาการระดับผู้เรียนได้ร้อยละ 83.00

4) แหล่งเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากสภาพสังคมปัจจุบันที่ผลักดันให้สถานศึกษาต้องพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาและต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ ปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการศึกษาของผู้เรียนและเพื่อจะให้เกิดภาพรวมของสถานศึกษาเพื่อผลสำเร็จในการพัฒนาให้เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมมีอยู่ตลอดเวลาเพื่อทำให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพหรือประสบความสำเร็จได้ ต้องมีการปรับตัวหรือมีความคล่องตัว ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงภายในสถานศึกษาให้เร็วที่สุด ดังนั้นสถานศึกษาควรที่จะปรับปรุงและพัฒนาบริเวณอาคารสถานที่ รวมถึงห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้ สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย บรรยากาศอบอุ่นและส่งเสริมให้นักเรียนอยากมาเรียน รักโรงเรียน ห้องสมุดมีสภาพแวดล้อมบรรยากาศเอื้อต่อการใช้บริการ มีปริมาณหนังสือ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพียงพอเหมาะสมและมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน การเรียนรู้และการค้นคว้าอย่างหลากหลาย มีห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์มีลติมีเดีย ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย เน้นความเป็นเลิศของนักเรียนตามกลุ่มสาระอย่างเพียงพอและสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้

และสืบค้นข้อมูลอย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับ
นงลักษณ์ เรือนทอง (2550: 162-174) ในด้าน
การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมที่
เอื้อต่อการเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับนิภา อุตรา
(2553: 123-143) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ
โสภา วงษ์นาคเพ็ชร (2553: 131-132) การ
พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

5) การบริหารจัดการ เป็นองค์ประกอบ
ที่มีความสำคัญต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษา
สู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการ
บริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของสถานศึกษา
โดยมีเป้าหมายสำคัญในการสร้างโอกาสทางการ
ศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนให้ได้รับการศึกษาชั้น
พื้นฐานที่มีคุณภาพได้มาตรฐานทางการศึกษาของ
ชาติ และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของนักเรียน ผู้ปกครอง
และชุมชน โดยมีผลมาจากแนวทางการบริหารการ
จัดการสถานศึกษาสู่คุณภาพ ดังนั้นสถานศึกษา
ควรจะต้องดำเนินการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการ
บริหารจัดการ ประสานความช่วยเหลือและหรือได้
แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากบุคลากร สถาบัน หน่วยงาน
ด้านการศึกษา สามารถแสวงหา ระดมทรัพยากร
ด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศในการจัดการ
ศึกษา โดยสามารถบริหารจัดการได้อย่างคล่อง
ตัวตามสภาพ และนำวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศมาใช้ในการ
บริหารจัดการครอบคลุมภารกิจทุกด้านของ
สถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับชัตติยา ด้วงสำราญ
(2552: 248-251) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ
รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียน
ขนาดเล็ก ในด้าน องค์ประกอบของรูปแบบ
การบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาด
เล็กประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1)
วางแผนกลยุทธ์ 2) ประเมินกลยุทธ์ของโรงเรียน

3) กำหนดทิศทางของโรงเรียน 4) กำหนดกลยุทธ์
ของโรงเรียน 5) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ของ
โรงเรียน และ 6) ประเมินกลยุทธ์ของโรงเรียน
และสอดคล้องกับชัยพร สกุลพนารักษ์ (2552:
171-175) ในด้าน 1. องค์ประกอบการบริหาร
โรงเรียนสองภาษาสำหรับประเทศไทย ประกอบด้วย
องค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การ
ประเมินผล 2) การบริหารจัดการนักเรียน
3) การบริหารบุคคล 4) การบริหารวิชาการ 5)
การบริหารแบบมีส่วนร่วม 6) การประกันคุณภาพ
การศึกษา และ 7) การบริหารงานทั่วไป แล้วยัง
สอดคล้องกับสอดคล้องกับ Kinkade (1996:
442) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้างภาวะผู้นำ
และวัฒนธรรมในโรงเรียนที่บริหาร โดยใช้โรงเรียน
เป็นฐาน พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
เป็นการบริหารที่ตีรูปแบบหนึ่งแต่มีผลต่อภาวะ
ผู้นำของโรงเรียน วัฒนธรรมของโรงเรียนมีอิทธิพล
สูงต่อความสำเร็จของโรงเรียน ความสอดคล้องกัน
ระหว่างโครงสร้างที่เป็นทางการ ภาวะผู้นำและ
องค์ประกอบอื่นๆ ของการปรับโครงสร้างมีความ
เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของโรงเรียนสูง ความสำเร็จ
ของการปฏิรูปเป็นผลลัพธ์ของการมีปฏิสัมพันธ์
อย่างเป็นพลวัตระหว่างโครงสร้างที่เป็นทางการ
ภาวะผู้นำและวัฒนธรรม สิ่งที่ต้องคำนึงมากที่สุด
ในการใช้การบริหารรูปแบบนี้คือต้องพยายาม
ประสานและเชื่อมโยงภาวะผู้นำของโรงเรียน
เข้ากับวัฒนธรรมของโรงเรียน นอกจากนี้ ยัง
สอดคล้องกับ Buytendijk (2006: 295) ที่ได้
ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์กรสมรรถนะสูง (high
performance organization) ในด้านมีการตั้งเป้า
หมายที่ท้าทายและแสวงหาแนวทางในการบรรลุ
เป้าหมายนั้น (setting ambitious targets and
achieving them) การมุ่งเน้นยุทธศาสตร์และ
ทำให้ทั่วทั้งองค์กรดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน
(strategic focus and alignment) การแปลง
ยุทธศาสตร์ไปสู่สิ่งที่สามารถเข้าใจและปฏิบัติได้

(translating strategy into operational terms) เป็นองค์กรที่มีความยืดหยุ่น (business agility) เป็นองค์การที่สามารถเข้าใจ และเข้าถึงตลาด ก่อนองค์การอื่น สามารถรักษาพนักงานที่มีความสามารถสูง และสามารถรับมือกับแรงกดดันต่างๆ ได้จากภายในและภายนอกองค์การได้ดี

6) เครือข่ายร่วมพัฒนา เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาเพื่อพัฒนาในการระดมสรรพกำลังเพื่อสร้างความร่วมมือกับองค์กรและเครือข่าย ให้ร่วมกันขับเคลื่อนมุ่งไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ดังนั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องมีเครือข่ายสนับสนุนจาก สมาคม ชมรม สถาบันอุดมศึกษา และองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน มีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับเดียวกันเป็นเครือข่ายร่วมพัฒนาทุกๆ ระดับ สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการในการให้ความรู้และบริการชุมชน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับชัยพร สกกุลพนารักษ์ (2552: 171-175) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารโรงเรียนสองภาษาสำหรับประเทศไทย การบริหารแบบมีส่วนร่วม และยิ่งสอดคล้องกับทรงพล เจริญคำ (2552: 293-295) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ครูและบุคลากรทางการศึกษา แล้วยังสอดคล้องกับสมยงค์ แก้วสุพรรณ (2552: 25-31) ในด้านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับโสภา วงษ์นาคเพ็ชร (2553: 131-132) ในการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน การส่งเสริมและสนับสนุนงาน

วิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นๆ ที่จัดการศึกษาและการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่นๆ แล้วยังสอดคล้องกับ Grady (1992: 17-24) ในการปกครองโดยผู้อื่นมีส่วนร่วม สร้างเครือข่ายและการจัดรูปองค์กร อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Brown (1998: 321) ในการมีส่วนร่วมของชุมชนแล้วยังสอดคล้องกับ Shannon & Bylsma (2007: 322) ในด้านการมีส่วนร่วมและการสื่อสารในระดับสูง (high levels of collaboration & communication) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนอยู่ในระดับสูง (high levels of family & community involvement)

7) การพัฒนาระบบสารสนเทศ เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าข้อมูลสารสนเทศเป็นทรัพยากรที่จำเป็นอย่างยิ่งผู้ใดได้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง รวดเร็วกว่าจะเป็นผู้ได้เปรียบเพราะสามารถใช้สารสนเทศเหล่านั้นในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ดังนั้นข้อมูลสารสนเทศจึงมีความสำคัญต่อการตัดสินใจดำเนินการต่างๆ โดยเฉพาะการวางแผนการศึกษาและการกำหนดนโยบายต้องมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพ มีความละเอียด ครบถ้วน ถูกต้อง ตรงตามความต้องการ และทันสมัยจึงช่วยให้การวางแผนการบริหารจัดการและการตัดสินใจดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพในทางตรงกันข้ามหากหน่วยงานใดไม่ได้มีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการปฏิบัติงานก็ย่อมเสี่ยงต่อความผิดพลาดสูงและผลการดำเนินงานก็จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ

ศึกษามัธยมศึกษา นั้นต้องมีการจัดระบบข้อมูล และสารสนเทศพื้นฐานที่ครอบคลุมและสมบูรณ์ จัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ทันสมัย ทันต่อการใช้งาน นำข้อมูลและสารสนเทศ ไปใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับกิจกรรม ในสถานศึกษาและผลการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของโสภางษ์นาคเพ็ชร (2553: 131-132) ในด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับปรีชาติ ชมชื่น การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เป็นรูปแบบที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

3. นำเสนอรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีความเหมาะสม เป็นไปได้ ถูกต้องและสามารถนำไปใช้ประโยชน์สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีการวิจัย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังนี้

ด้านนโยบาย หน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษา

โดยตรง ควรนำรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ไปศึกษารายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ และพิจารณาประกอบกับการตัดสินใจเลือกรูปแบบในการบริหารงานเพื่อให้สถานศึกษาสามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาได้จริง โดยเน้นแนวคิดเรื่องการบริหารสู่ความเป็นเลิศและให้การสนับสนุนปัจจัยทรัพยากรทางการบริหารจัดการที่เหมาะสมและเพียงพอ สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยเหนือ

ด้านการนำไปปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ “รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา” นี้ไปประยุกต์ใช้ในพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษาให้เป็นเลิศมากขึ้น โดยพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบให้เหมาะสมกับบริบทและสภาพจริงของโรงเรียนเพื่อผลักดันให้สถานศึกษาเป็นเลิศในทุกๆ ด้าน พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย อีกทั้งมีการติดตามประเมินผลในการนำไปใช้เป็นระยะๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เป็นเลิศตามที่กำหนด

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยในการนำรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาไปทดลองใช้ในการบริหารงานของสถานศึกษา เพื่อสรุปภาพรวมของรูปแบบและความถูกต้องเหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบ

2. ควรศึกษาวิจัยในแต่ละองค์ประกอบ ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

3. ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ได้ในภาพรวม สถานศึกษา
หรือแต่ละองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการบริหารของ

เอกสารอ้างอิง

- ชัยพร สกุลพนารักษ์. (2552). รูปแบบการบริหารโรงเรียนสองภาษา สำหรับประเทศไทย. วิทยานิพนธ์
ปร.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดำรงค์ รอดสิน. (2553). ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน
ศึกษาสงเคราะห์ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. วารสารวิจัย
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ทรงพล เจริญคำ. (2552). รูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปร.ด.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นารอน ทับสกุล. (2554). การนำเสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา
กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 1.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรีชาติ ชมชื่น. (2555). รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีประสิทธิผล
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ปร.ด.
อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- พริ้มเพรา วราพันธ์พิพิธ. (2556). ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภาระวี ศุขโรจน์. (2556). รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาเอกชนสู่ความเป็นเลิศ. วารสาร
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 15 ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม 2556. พิษณุโลก:
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- โรงเรียนโนนศิลาพิทยาคม. (2557). รายงานสรุปผลการปฏิบัติงาน รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC
AWARDS) ประเภท สถานศึกษายอดเยี่ยมมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ด้านบริหารจัดการ.
กาฬสินธุ์: ฝ่ายบริหารวิชาการโรงเรียนโนนศิลาพิทยาคม.
- โรงเรียนบรบือ. (2557). การพัฒนาโรงเรียนในฝันสู่มาตรฐานสากล ด้วย TQA. มหาสารคาม:
ฝ่ายบริหารวิชาการโรงเรียนบรบือ.
- โรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม. (2556). รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศ PER-SI-HOW. สกลนคร:
ฝ่ายบริหารวิชาการโรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม.

- โรงเรียนพระซองสามัคคีวิทยา. (2556). รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศ PASONG MODEL.
นครพนม: ฝ่ายบริหารวิชาการโรงเรียนพระซองสามัคคีวิทยา.
- วิภาวดี ชีวะผลาบุญณ์. (2553). รูปแบบการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนเอกชนระดับ
ประถมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2545 ก). กรณีศึกษา Best practices การจัดการกระบวนการ. กรุงเทพฯ:
เรดเฟอร์นารีเอชั่น.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2545 ข). กรณีศึกษา Best Practices การบริหารกระบวนการ. กรุงเทพฯ:
เรดเฟอร์นารีเอชั่น.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2551). เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ เพื่อองค์กรที่เป็นเลิศ (TQA).
กรุงเทพฯ: อีโนกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553 ก). คู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพ.
กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553 ข). โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล. กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS)
ปีการศึกษา 2556 ระดับชาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2556). นโยบายการศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2555) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา
แห่งชาติ (พ.ศ.2545-2549) : ฉบับสรุป. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภา วงษ์นาคเพ็ชร์. (2553). การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2555). ระเบียบวิธีวิจัย. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมยศ แก้วสุพรรณ. (2552). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกัน
คุณภาพการศึกษา. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ; ว.รม. ปีที่ 3 ฉบับที่ 3:
กันยายน – ธันวาคม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อัจฉรา คหินทวงศ์. (2555). การนำเสนอรูปแบบการบริหารสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2.
วิทยานิพนธ์ ปร.ด. อยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

- Blasé, J. (2000). *Handbook of instructional leadership*. Thousand Oaks, California: Corwin Press.
- Buytendijk, F. (2006). *The five key to building a high-performance organization*. Business Performance Management.
- Davis, K. and Newstrom, J.W. (1989). *Human behavior at work organizational behavior*. New York: McGraw-Hill Book.
- Shannon, G.S. & Bylsma, P. (2007). *The nine characteristics of high-performing schools: A research-based resource for schools and districts to assist with improving student learning*. Olympia, WA: OSPI.
- Smith, A.W. (1991). *Management system: analysis and application*. Tokyo: CBS College Publishing.